

**ПРЕДЛОГ ГОДИШНА ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА
АГЕНЦИЈАТА
ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ЗА 2021**

Кеј Димитар Влахов бр. 21 1000 Скопје

вовед.....	4
предмет на Законот.....	5
цели на законот и регулаторни начела.....	5
јавни електронски комуникациски мрежи и услуги.....	7
универзална услуга.....	10
регулатива.....	11
управување на радиофреквенцискиот спектар.....	13
контрола и мониторинг на радиофреквенции.....	18
заштита на правата на крајните корисници.....	30
безбедност на мрежи и информации.....	32
веб портали на Агенцијата за електронски комуникации.....	34
надградба и тековно одржување на постојните ИКТ системи во Агенцијата за електронски комуникации.....	36
стручен надзор.....	38
соработка со други државни органи и тела.....	38
транспарентност и влијание на јавноста.....	40
човечки ресурси.....	40
меѓународна соработка.....	43
внатрешна ревизија.....	44
финансии и сметководство.....	46
правни работи.....	55
MKD-CIRT.....	58
заштита на личните податоци.....	58
заклучок.....	60

ПРЕДЛОГ ПРОГРАМА ЗА РАБОТА НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ ЗА 2021

ВОВЕД

Технолошкиот развој и развојот на пазарот за електронски комуникации, а со цел постигнување на единствен европски информатички простор и сеопфатно информатичко општество беа едни од основните причини за во 2009 да се направат измени во регулаторната рамка за електронски комуникации на Европската унија од 2002. Така, Европскиот парламент и Советот на Европската Унија на 25 ноември 2009 донесоа две директиви и тоа: Директива 2009/140/ЕС и Директива 2009/136/ЕС, со кои се извршија измени и дополнувања на: Рамковна директива (Framework Directive 2002/21/ЕС); Директива за пристап (Access Directive 2002/19/ЕС), Директива за авторизација (Authorisation Directive 2002/20/ЕС); Директива за универзална услуга (Universal Service Directive 2002/22/ЕС) и Директива за приватност (ePrivacy Directive 2002/58/ЕС).

Законот за електронските комуникации (ЗЕК) донесен во 2005 со сите свои измени и дополнувања ("Службен весник на Република Македонија" број: 13/2005, 14/2007, 55/2007, 98/2008, 83/2010, 13/2012, 59/2012, 123/2012, 23/2013,) беше целосно усогласен со пакетот на директиви за електронски комуникации на Европската Унија од 2002. Со оглед на фактот што Европската Унија во 2009 донесе нов пакет на директиви за електронски комуникации произлезе потреба од усогласување на македонското законодавство со истите. Македонија како земја со кандидатски статус за членство во Европската Унија има обврска да го усогласува националното законодавство со корпусот правни акти на Европската Унија т. н. Acquis. Новиот ЗЕК е донесен како усогласен со пакетот на Директиви за електронски комуникации на ЕУ од 2009 и е објавен во Службен весник на Република Македонија број 39 од 25/02/2014, а стапи на сила на 06/03/2014.

Имајќи го предвид претходното, повеќе од јасно е дека новата законска рамка за електронските комуникации треба да биде конвергентна, односно усогласена со медиумската законска рамка, заштитата на конкуренцијата, градењето, заштитата на личните податоци, заштитата на правата на потрошувачите, следењето на комуникациите, информациската безбедност и другите правни прописи кои посредно или непосредно влијаат врз развојот на електронските комуникации.

ПРЕДМЕТ НА ЗАКОНОТ

Предмет на ЗЕК (Службен весник на Република Македонија број 39 од 25/02/2014) е да се уредат условите и начинот за обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и јавни електронски комуникациски услуги со цел да се обезбеди поттикнување на развојот на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги, поттикнување на користење и развој на широкопојасен пристап до услуги, заштита на правата на корисниците, вклучувајќи ги и крајните корисници со посебни социјални потреби, обезбедување на универзална услуга, ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар и нумерацијата, унапредување на развојот и поттикнување на инвестиции во јавните електронски комуникациски мрежи со воведување на нови технологии и услуги, а особено со воведување на следни генерации на јавни електронски комуникациски мрежи и обезбедување доверливост на комуникациите.

Активностите на Агенцијата за електронски комуникации (АЕК) произлегуваат од нејзините надлежности утврдени во новиот ЗЕК и прописите донесени врз основа на него, како и меѓународните договори од областа на електронските комуникации што ги склучила или на кои им пристапила Македонија.

ЦЕЛИ НА ЗАКОНОТ И РЕГУЛАТОРНИ НАЧЕЛА

Целите на ЗЕК се:

- Да поттикнуваат конкуренција во обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи како и јавни електронски комуникациски услуги и придружни средства и услуги;
- Гарантирање дека крајните корисници, вклучувајќи ги и лицата со инвалидитет, старите лица и лицата со посебни потреби, добиваат максимална корист што се однесува до изборот, цената и квалитетот на услугите од операторите;
- Гарантирање дека не постои нарушување или ограничување на конкуренцијата на пазарот за електронски комуникации, вклучително и во преносот на програмски содржини;
- Поттикнување на ефикасно користење и обезбедување ефективно управување со радиофреквенциите, броевите и/или серии на броеви.

Промовирањето на интересите на граѓаните од страна на АЕК се врши особено на начин што ќе се обезбеди пристап до универзалните услуги за секој граѓанин, обезбедување на високо ниво на заштита на правата на потрошувачите во односите со операторите, особено преку обезбедување на едноставна и ефикасна постапка за решавање на спорови, нивна заштита на лични податоци, приватност и транспарентност на цени и услови за користење на јавни електронски услуги, задоволување на потребите на разни социјални групи, особено на лица со инвалидитет, стари лица и лица со посебни социјални потреби, обезбедување дека се одржува интегритетот и безбедноста на јавните електронски комуникациски мрежи,

овозможување крајните корисници да остварат пристап и да дистрибуираат информации или да користат апликации и услуги по сопствен избор.

АЕК допринесува за развојот на Европскиот пазар и тоа особено на следните начини:

- отстранување на сите преостанати препреки за обезбедување на јавни електронски комуникациски мрежи и јавни електронски комуникациски услуги и придружни средства и услуги на европско ниво;
- поттикнување на поставување и развој на трансевропски мрежи и интероперабилност на пан-европски услуги, како и меѓусебно поврзување на крајните корисници, и
- меѓусебна соработка, соработка со Комисијата на Европската Унија и со BEREC.

АЕК заради остварување на погоренаведените цели е должна да ги применува регулаторните начела за објективност, транспарентност, недискриминација и пропорционалност, и тоа особено преку:

- промовирање на регулаторна предвидливост со обезбедување на доследен регулаторен пристап во соодветни периоди на проверка;
- обезбедување дека, во слични околности, нема дискриминација во третманот на операторите;
- заштита на конкуренцијата во корист на потрошувачите и промовирање, доколку е соодветно, конкуренција заснована на инфраструктура;
- промовирање на ефикасни инвестиции и иновации во нови и современи инфраструктури, меѓу другото и со обезбедување дека обврската за пристап соодветно го зема предвид ризикот на кој се изложуваат операторите кои инвестираат, со тоа што дозволува различни кооперативни спогодби меѓу инвеститорите и заинтересираните страни кои бараат пристап со цел да се видоизмени ризикот од инвестиции, а притоа обезбедувајќи дека конкуренцијата на пазарот и начелото за недискриминација се зачувани;
- земање предвид на разновидноста на условите кои се однесуваат на конкуренцијата и потрошувачите кои постојат во различните географски области во рамките на Република Македонија и
- наметнување на претходни регулаторни обврски само доколку нема ефикасна и одржлива конкуренција и повлекување на истите доколку се утврди постоење на ефикасна и одржлива конкуренција.

Во насока на обезбедување на транспарентноста во работењето на АЕК, согласно одредбите од член 13 од ЗЕК, Предлог годишната програмата за работа за 2021 ќе биде ставена на јавна расправа која ќе трае 30 дена од денот на нејзиното објавување на веб-страницата на АЕК, а со цел да им се овозможи на сите заинтересирани страни да ги изразат своите мислења, гледишта и ставови и да дадат предлози и коментари со што ќе можат да учествуваат во изработката на Годишната програма за работа за 2021.

АЕК во својата работа, заради унапредување и развој на пазарот на електронските комуникации во Македонија, ги има предвид препораките на Европската Комисија и најдобрите светски практики.

Активностите на стручната служба на АЕК во 2020 ќе бидат следниве :

ЈАВНИ ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИСКИ МРЕЖИ И УСЛУГИ

Во текот на 2021 година Секторот за телекомуникации ќе ги извршува тековните обврски кои што се предвидени согласно Законот за електронските комуникации како што се:

- Одобрување на референтни понуда за интерконекција или пристап на оператори со значителна пазарна моќ,
- Нотификација на оператори,
- Доделување на броеви и серии на броеви на оператори,
- Давање мислења при постапката на изготвување и донесување на документи за просторно уредување,
- Давање согласност на основниот проект за градба на јавна електронска комуникациска мрежа и придружни средства,
- Контролира и мерње параметрите за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги.

За да ги оствари регулаторните цели и начела Агенцијата за електронски комуникации согласно член 8 од Законот за електронските комуникации има надлежност да ги контролира и мери параметрите за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги. Во текот на 2019 година Агенцијата за електронски комуникации ја заврши постапка за набавка на систем за мерење на параметрите на квалитетот на широкопојасен пристап на интернет во фиксни мрежи со цел крајните корисници на оваа услуга да бидат информирани за квалитетот на услугата која сакаат да ја користат. Мерењето може да се врши на линкот: <https://speedtest.aek.mk/>

Цел на овој систем овозможува корисниците на интернет да добијат моментална информација за квалитетот на услугата што ја користат. Системот овозможува анонимно споделување на овие информации со останатите корисници во Македонија. Исто така овој систем обезбедува јавно достапни информации за квалитетот на мрежите на операторите во Македонија.

Согласно Законот за електронските комуникации, АЕК го подготвува и донесува и Планот на нумерација со цел да обезбеди ефикасно структурирање и користење на броевите и сериите на броеви од страна на операторите и давателите на јавни електронски комуникациски услуги, како и да обезбеди доделување на броеви и серии на броеви на праведен и недискриминаторски начин. АЕК има обврска на својата веб страница да ги објавува податоците за доделените броеви и серии на броеви, како и

податоците за имателите на броеви и серии на броеви. На полето на нумерацијата, АЕК во 2021 ги планира следните активности:

- Обработка на барања и издавање на решенија за доделување и одземање на броеви и серии на броеви од Планот за нумерација за јавните електронски комуникациски мрежи и услуги во Република Македонија; Обработка на извештаи за ефикасно користење на доделените броеви и серии на броеви;
- Следење на имплементацијата на преносливост на броевите што треба да ја обезбедат операторите на јавни електронски комуникациски мрежи и/или услуги;
- Следење на Централната база на пренесени броеви и изготвување на компаративни прегледи и извештаи за пренесените броеви;
- Меѓународна координација на доделени меѓународни кодови за сигнализација во ITU.
- Водење на регистар на доделени броеви и/или серија на броеви и негова објава на WEB;
- Спроведување на надзор како континуирана активност согласно законот за електронски комуникации во делот за управување на нумерациски ресурси.
- Редовен надзор на активностите на операторите во врска со користењето на нумерациските ресурси и преносливоста на броевите согласно Законот за електронските комуникации и прописите донесени врз основа на него,
  - Ефикасно искористување на нумерациските ресурси,
  - проверка на структурата, намената и должината на броевите согласно решенијата за доделба и согласно планот за нумерација,
  - нумерациски ресурси идентификуваат мрежни завршни точки на јавни електронски комуникациски мрежи во Република Македонија,
  - се почитуваат роковите за преносливост на броеви дефинирани согласно правилникот,

Агенцијата преку веб страницата <https://e-agencija.aek.mk/AEK-ETI> обезбедува единствена точка за информации со цел заинтересираните страни, покрај другото, да добијат минимални информации, во однос на планираната изградба на јавна електронска комуникациска мрежа и средства од членот 75 од Законот за електронски комуникации и на постоечката физичка инфраструктура на субјектот од членот 66 став (1) од ЗЕК, и тоа: податоци за видот, основните технички карактеристики и хоризонталната и вертикалната поставеност на подземните и надземните инфраструктурни објекти и придружната инсталација, како и податоци за субјектите кои управуваат со истите.

Со цел исполнување на законските обврски на АЕК кои произлегуваат од Законот за електронски комуникации, Правилникот за начинот на изградба на јавните

електронски комуникациски мрежи и придружни средства, како и од Упатството за доставување на податоци за новоизградена електронска комуникациска мрежа и придружни средства (Правилникот и Упатството се формално усвоени и се стапени на сила со нивно објавување во Службен весник на РМ, бр. 170 од 07.09.2016 година), АЕК има обврска да обезбеди, преку својата WEB страна, пристап до наменски изработено апликативно решение кое операторите ќе го користат за достава на податоци за новоизградена електронска комуникациска мрежа и придружни средства. Системот е активиран.

Измените во Правилникот за начинот на изградба на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства кои се однесуваат на доставување на дополнителни податоци од интерес за Операторите и за АЕК, се содржани во неколку членови, со кој АЕК ги задолжува Операторите на јавните електронски комуникациски мрежи во рок од 30 дена по пуштање во употреба, да достават писмено известување до Агенцијата за почетокот на користење на новоизградената електронска комуникациска мрежа и придружни средства. Во прилог на писменото известување операторите треба да достават и геодетски елаборат за изведена состојба на инфраструктурен објект во shp или dxf формат, како и краток технички опис на електронската комуникациска мрежа и придружни средства со минимален сет на податоци според видот на електронската комуникациска мрежа и придружни средства, во табеларен формат (xls, csv, xlsx). Минималниот сет на податоци според видот на електронската комуникациска мрежа и придружни средства е утврден во Упатството за доставување на податоци за новоизградена електронска комуникациска мрежа и придружни средства, кое е дадено во Прилог 3 на Правилникот за начинот на изградба на јавните електронски комуникациски мрежи и придружни средства и е негов составен дел.

WEB ГИС апликацијата за доставување на податоци за новоизградена електронска комуникациска мрежа и придружни средства претставува информациски систем кој ќе овозможува собирање, поддршка на потврдените податоци т.е. потврдувањето, зачувувањето и управувањето со податоците за новоизградена електронска комуникациска мрежа и придружни средства и истиот е во функција на постоечката ГИС платформа на АЕК е интегриран со постоечките ГИС системи – Систем за електронски регистар на јавни ТК мрежи и Единствената точка за информации.

Корисници на системот се вработените од АЕК, операторите на јавни комуникациски мрежи, општините во Македонија, проектански бироа за изработка на урбанистичко планска документација, министерства, приватни геодетски фирми, Агенцијата за катастар на недвижности.

Дополнително Агенцијата ќе овозможи во 2021г алатка за пресметка на уделот на домаќинства во вкупниот број на домаќинства кои што имаат можност да се приклучат на широкопјасен пристап до итнернет, вклучително и на мрежи од следните генерации, како и други поволности кои ги нуди ГИС апликациите. За таа цел во 2020 година Агенцијата започна со реализација на Систем за имплементација и проширување на собирање на податоци за ТК инфраструктура на Операторите на

јавни електронски комуникациски мрежи и услуги во делот на широкопојасен интернет и исполнување на Дигиталната агенда.

УНИВЕРЗАЛНА УСЛУГА

Во текот на 2021 АЕК ќе продолжи да го следи спроведувањето на договорите со давателите на универзална услуга кои ги потпиша, со Македонски Телеком АД Скопје и РЗ Инфомедиа ДОО Скопје. Во 2016 АЕК успешно спроведе законска постапка на јавен тендер за назначување на давател/и на универзална услуга за периодот од 2017 до 2022. Како резултат на оваа постапка се обезбедуваат следниве услуги како дел од услугите опфатени со универзалната услуга:

- Поврзување на краен корисник на фиксна локација со јавна комуникациска мрежа;
- Обезбедување на целосен телефонски именик и целосна телефонска служба за информации;
- Обезбедување на јавни телефонски говорници или други јавни пристапни точки за обезбедување на говорни телефонски услуги.

Во рамките на овој договор, давателот на универзална услуга за поврзување на краен корисник на фиксна локација со јавна комуникациска мрежа-Македонски Телеком обезбедува пристап до интернет со брзина од 2 Mbps по прифатливи цени за сите домаќинства кои што досега немаа можност да се поврзат на интернет со некоја од достапните технологии. Станува збор за домаќинства во оддалечени локации за кои што операторите немаа комерцијален интерес да инвестираат и да обезбедат пристап и пренос на податоци за да се обезбеди ефикасен пристап до интернет. Овие домаќинства имаат можност да се поврзат на интернет преку некоја фиксна или мобилна технологија во зависност од пристапноста и конфигурацијата на теренот. Овој оператор обезбедува пристап и терминална опрема за пренос на податоци со брзина доволна да се обезбеди ефикасен пристап на интернет од 2 Mbps и за учениците со посебни образовни потреби во редовните и посебните основни и средни училишта, во согласност со законите за основното и средното образование во Македонија. Со ваквите обврски кои што ги обезбедува давателот на универзална услуга, ќе се намали дигиталниот јаз помеѓу корисниците кои што имаа можност да пристапат до интернет и оние кои што досега немаа таква можност.

АЕК раководи и управува со средствата на Компензациониот фонд за универзална услуга и врши наплата на средствата во фондот од операторите што обезбедуваат јавни електронски комуникациски услуги, како и исплата на средства од

фондот за покривање на реалните трошоци што ги има давателот на универзална услуга при обезбедувањето на универзалната услуга.

Во текот на 2021 АЕК ќе спроведе тендерската постапка во согласност со Законот за електронските комуникации за определување на нов давател на универзална услуга за периодот 2022-2027.

РЕГУЛАТИВА

1. АНАЛИЗА НА ПАЗАРИ

Согласно член 81 од ЗЕК, АЕК во определени временски периоди кои не можат да бидат подолги од три години во соработка со органот надлежен за заштита на конкуренцијата, е должна да ги преиспита утврдениот релевантни пазари на производи и услуги. Во текот на 2021, ќе се спроведат следниве активности:

1. Спроведување на договорот за Роаминг помеѓу државите од Западен Балкан, вклучително регулација на цените, спроведување на новата Одлука со важност од 01.07.2021 за воведување на RLAN помеѓу земјите од Западен Балкан,
2. Прибирање на податоци за реализиран сообраќај во роаминг помеѓу државите од Западен Балкан, на квартална основа, вклучително и нивна обработка и доставување до IR BEREC експертската работна група,
3. Учество на подготвителните состаноци за новата предлог регулатива за регулација на Роаминг сервисот помеѓу земјите од Западен Балкан и земјите членки на Унијата, координирана преку RCC–Regional cooperation council,
4. Спроведување на анализа на релевантниот пазар за Големопродажен локален пристап на фиксна локација,
5. Спроведување на анализа на релевантниот пазар за Големопродажен централен пристап на фиксна локација за производи за масовна потрошувачка,
6. Спроведување на анализа на релевантниот пазар за терминални сегменти на изнајмени линии (high quality access market),
7. Учество на contact network на BEREC и во експертската работна група за IR–International Roaming, заедничка изработка на кварталниот извештај со податоци за спроведување на роаминг регулативата во земјите од Западен Балкан,
8. Изготвување на Решение за Универзална услуга,
9. Анализа за определување на минималната брзина за пристап до интернет на давателот на универзална услуга и донесување на Правилник за измена и дополнување на Правилникот за обезбедување на услугите опфатени со универзалната услуга.

2. КОНТРОЛА НА ЦЕНИ

Одделението за определување на регулаторни обврски за 2021 ги планира следниве активности:

- Контрола на цени за интерконекција и/или пристап

На операторите со значителна пазарна моќ на релевантните пазари АЕК може да им наметне обврски во врска со повраток на трошоците и контрола на цени вклучувајќи и обврски за цени базирани на трошоци. Операторот на кого му е наметната обврската за цени ориентирана на трошоци, го сноси товарот на докажување дека цените на неговите услуги произлегуваат од трошоците и дека истите вклучуваат разумна стапка на поврат на инвестициите. Доколку има потреба при одобрување на референтните понуда на операторите со значителна пазарна моќ АЕК ќе побара од истите да обезбедат целосна оправданост на цените на големопродажните услуги, а секако доколку има потреба ќе побара и нивно усогласување со цените за ефективно обезбедување на услугите на трошковните модели кои се разработени од АЕК.

-Спроведување на тестови за економска репликабилност

Заради поттикнување на инвестиции, вклучително во следни генерации на електронски комуникациски мрежи, АЕК има во предвид инвестициите направени од страна на операторот да имаат разумна стапка на повраток на капиталот. Во таа насока АЕК ги следи препораките на ЕК а особено препораката за трошковни методологии и не-дискриминација¹ од 11 септември 2013. Заради ова, во рамките на четвртата анализа на пазарот за услуги со широк опсег направени во 2016, на операторите оне.Вип ДОО (сега А1 Македонија) и Македонски Телеком АД Скопје кои согласно анализата се утврди дека имаат значителна пазарна моќ на овој пазар, АЕК им наметна обврски за економска репликабилност наместо обврски за цени ориентирана на трошоци на големопродажните услуги. Во текот на 2018 АЕК започна да развива методологија со која ќе ја контролира економска репликабилност на големопродажните и малопродажните понуди на операторите со значителна пазарна моќ.

3. ЕВИДЕНЦИЈА, ЧУВАЊЕ И ОБЈАВУВАЊЕ НА ПОДАТОЦИ И ИНФОРМАЦИИ ЗА РАЗВОЈ НА ПАЗАРОТ НА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

АЕК во текот на 2021 ќе продолжи со обврските за:

1. Прибирање на квартални извештаи за кварталите од Q4-2020 до Q3-2021,
2. Изготвување на квартални извештаи за развој на пазарот и нивно објавување на веб страна,
3. Прибирање на годишни извештаи за финансиски податоци за 2020,
4. Изготвување на Годишен извештај за развој на пазарот за 2020 и негово објавување на веб страна,

---

¹ European Commission RECOMMENDATION on 'Consistent non-discrimination obligations and costing methodologies to promote competition and enhance the broadband investment environment', of 11 September 2013

5. Доставување податоци и информации до ДЗС согласно склучениот договор за соработка,
6. Доставување податоци и информации до други институции ЗАМП, МИОА итн.
7. Доставување на податоци и соработка со групата BEREC Benchmarking во изготвување на извештајот за терминација (Mtr, Ftr, SMS ter.)
8. Пополнување на online прашалниците за ITU.
9. Објавување на документ за состојба на пазарот во мобилна и фиксна телефонија за кварталите Q4-2020, Q1-2021, Q2-2021 и Q3-2021
10. Пополнување на прашалници за НКБК.

УПРАВУВАЊЕ НА РАДИОФРЕКВЕНЦИСКИОТ СПЕКТАР

Врз основа на Законот за електронски комуникации и правилниците за регулирање на радиокомуникациите, Секторот за радиокомуникации ги извршува своите задолженија и обврски со:

1. Издавање на одобренија за користење на радиофреквенции за сите видови на радиослужби по извршена детална анализа и пресметка,
2. Пресметка на број на бодови за годишен надоместок за користење на радиофреквенции, според кои се генерира фактура,
3. Издавање на согласности за увоз на радио и телекомуникациска терминална опрема,
4. Издавање на согласности на проекти за изградба и поставување на радиостаници,
5. Анализи и насоки за услови за користење на радиофреквенции и радиофреквенциски опсези за постоечки и за нови радиокомуникациски системи и мрежи,
6. Меѓународна координација на радиофреквенциски доделби,
7. Пријава на доделби во меѓународниот регистар на фреквенции (MIFR),
8. Дописи, мислења, ургенции, анализи, заедничка работа со други сектори и служби, комуникација со корисници, одговори на прашања од корисници и друго.

Цели на Секторот за радиокомуникации за 2021 се:

- Поттикнување на развојот на јавните електронски комуникациски мрежи преку воведување на следна генерација на јавни електронски комуникациски мрежи (5G) и
- Ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар преку издавање на одобренија за користење на радиофреквенции.

Во 2021 се планирани обуки за вработените во Секторот за радиокомуникации со цел вработените да бидат во тек со најновите технологии и да се стекнат со повеќе практични знаења во делот за регулирање на радиокомуникациите.

За 2021 година можат да се наведат конкретни задачи и активности што ќе ги спроведе Секторот за радиокомуникации со временски распоред на извршување како што е дадено во следната табела:

Бр.	Работна задача	Временска рамка	Причини за оваа работна задача	Активности предвидени со оваа работна задача	Цел која треба да се постигне
1.	Спроведување на тендер за доделување на одобренија за користење на радиофреквенции и за 5G	Q1, Q2, Q3	Активности предвидени со НОБП.	Објава на намера за доделување на радиофреквенции и за 5G, барање согласност од Влада на РМ за висина на еднократен надоместок, изработка на тендерска документација и спроведување на тендерската постапка, издавање на одобрение/ја	Економски и социјален развој преку поттикнување на развојот на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги
2.	Интензивно следење на состојбата за развојот на дигитална звучна радиодифузија Т-ДАБ	Q1, Q2, Q3, Q4	Овозможување на пристап на граѓаните и радиодифузери до нова дигитална технологија.	Следење и проучување на развојот на звучна радиодифузија, подготовки за репланирање на меѓународниот План GE84 во рамките на СЕРТ и ITU. Активна комуникација со регулаторните	Економски и социјален развој преку поттикнување на развојот на јавните електронски комуникациски мрежи

				тела од регионот. Навремено започнување со подготовка на соодветна регулатива во соработка со Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги.	
3.	Измена на Правилник за радиофреквенции кои можат да се користат без одобрение за користење на радиофреквенции	Q3, Q4	Усогласување на Правилникот со ERC/REC 70-03 и останати ЕСС/ЕУ Одлуки и Пепораки	Подготовка на Нацрт верзија на Правилник, јавна расправа и усвојување на измените	Усогласување во користењето на радиофреквенциите опсези на ниво на Европа
4.	Спроведување на постапка за објава на намера за доставување на барања за издавање одобрение за користење на радиофреквенции и спроведување на тендери	Q1, Q2, Q3, Q4	Пристигнати барања за издавање на одобренија за користење на радиофреквенции по спроведена постапка на јавен тендер	Објава на намера за доделување на радиофреквенции, барање согласност до Влада на РМ за висина на еднократен надоместок, изработка на тендерска документација и спроведување на тендерската постапка, издавање на одобрение/ја	Ефикасно користење на радиофреквенциите спектар, поттикнување на користењето и развојот на широкопојасен пристап до услуги и обезбедување ефикасна и одржлива конкуренција
5.	Издавање на одобренија за користење на радиофреквенции и за сите видови на радиослужби по извршена детална анализа и пресметка. Пресметка и генерирање на бројот на бодовите за	Q1, Q2, Q3, Q4	Пристигнати барања за издавање на одобренија за користење на радиофреквенции по барање	Анализа на барање, планирање и доделување на радиофреквенции	Ефикасно користење на радиофреквенциите спектар и доделување на одобренија врз основа на начелата на објективност, транспарентност и недискриминација

	годишен надоместок за користење на радиофреквенци за изработка на фактури				
6.	Анализа на нови Одлуки и Препораки од ITU, CEPT, RSPG	Q1, Q2, Q3, Q4	Измени во меѓународната регулатива	Учество во работни групи и следење на ново издадени одлуки и препораки. Предлог за евентуална измена на План за намена или План за доделување и користење на радиофреквенци и.	Овозможување на примена на најнови технологии на најбрз начин со цел ефикасно и ефективно да се користи спектарот
7.	Меѓународна координација на радиофреквенциски доделби и нотификација	Q1, Q2, Q3, Q4	Пријавување на ново доделени фреквенции во меѓународни планови, Издавање на одобренија за меѓународни линкови	За пријавување и нотификација се изготвуваат соодветни барања според видот на радиослужбата. Одредени радиофреквенци и се координираат преку ИТУ. Во одредени случаи координацијата е со билатерални или мултилатерални спогодби.	Заштита на доделените радиофреквенци и

8.	Издавање на согласности за радио опрема и проверка на регистрот на радио опрема за која е издадено мислење	Q1, Q2, Q3, Q4	Барање за согласност за радио опрема	Проверка на целокупната документација за опремата и издавање на согласност	Целокупната радио опрема и телекомуникациска терминална опрема што се користи во Република Македонија да е во согласност со позитивните прописи кои важат, како и да е во согласност со RED (поранешна R&TTE директива)
9.	Дописи, мислења, ургенции, анализи, заедничка работа со други сектори и служби, комуникација со корисници, одговори на прашања од корисници и друго	Q1, Q2, Q3, Q4	Барања од корисници, оператори, или по службена должност според одредбите од законот	Анализа, мислење, процедура, печатен или одговор по електронски пат	Навремено известување и одговарање на примените барања
10.	Планирање и оптимизација на радиокомуникациските мрежи	Q1, Q2, Q3, Q4	Со воведувањето на поголем број на услуги и воведување на нови технологии во нови опсези во изминативе години, дојде до појава на поголем број на оператори кои користат радиофреквенции при поставувањето на нивните мрежи, а со тоа и зголемено	Анализа на веќе издадените одобренија за користење на радиофреквенции, анализа на мрежи по одредени опсези, планирање на доделби за нови мрежи	Ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар

			користење на радиофреквенциски спектар		
--	--	--	--	--	--

КОНТРОЛА И МОНИТОРИНГ НА РАДИОФРЕКВЕНЦИИ

Согласно законот за електронски комуникации и другите подзаконски акти кои произлегуваат од него, АЕК има надлежност да врши контрола и мониторинг на радиофреквенциите во Република Македонија со цел да се обезбеди ефикасно користење на радиофреквенцискиот спектар а воедно да се обезбеди нормално и непречено обезбедување на електронските комуникациски услуги на имателите на радиофреквенции. За оваа цел Секторот за контрола и мониторинг со Планот за работа за 2021 година ги утврдува следните активности:

- Редовна контрола и мониторинг на радиофреквенцискиот опсег како и контрола на емисиите од радиостаниците;

Под редовна контрола на емисии се подразбира периодично проверување на карактеристиките и параметрите на дадена емисија, работните карактеристики и локацијата на радиостаниците. Со оваа активност се опфатени сите радиостаници со Одобрение за користење на радиофреквенции и на откриени радиостаници без Одобрение за користење на радиофреквенции. Со наведената контрола се извршува и надзор над примената на ЗЕК, прописите донесени врз основа на ЗЕК и меѓународните прописи и договори во областа на радиокомуникациите. Испитувањето на радиофреквенцискиот спектар во смисла на овој план е периодично мерење и регистрирање на емисии во спектарот кои се примаат на територијата на Република Македонија. Испитувањето се врши поради утврдување на зафатеноста во спектарот за потребите на планирањето и доделувањето на фреквенции на нови станици, служби и мрежи, за заштита на фреквенции кои се веќе доделени на станици во Македонија и за потреби од координација на фреквенциите со соседни и други земји.

- Евидентирање на измерените параметри на радиоемисиите по извршени мерења на радиофреквенцискиот опсег
- Контрола на радиостаниците во однос на усогласеност со Одобренијата за користење на радиофреквенции и меѓународните стандарди и препораки
- Решавање на пречки по приговор;

Предност над сите други активности има истражување на штетни пречки во сите служби, посебно за Службата за воздухопловна радионавигација и воздухопловна мобилна служба и другите служби поврзани со безбедноста на луѓе и материјални добра.

- Мерење и контрола на вредностите на нејонизирачко зрачење
- Мерење на задолжителните вредности на параметрите за квалитет на јавни комуникациски услуги кои се остваруваат преку радиомрежа (GSM/UMTS/LTE)
- Мерење на параметрите за квалитет на дигиталната телевизија (DVB-T)
- Мерење на покриеност со FM сигнал на територија на РМ
- Вршење на мерење за потребите за планирање на РФ спектарот
- Стручен надзор на субјектите корисници на радиофреквенции и на RTTE

- Мониторинг на радиофреквенциските опсези кои се користат за јавни мобилни електронски комуникациски мрежи и WiFi опсези за безжична комуникација во просториите за полагање на стручни испити кој се спроведува согласно Закон
- Унапредување на техничките можности на системот за контрола и мониторинг
- Превентивни прегледи на мерната опрема за мониторинг (фиксни станици, мобилни станици, сензори)
- Давање на техничка асистенција на другите сектори, а поврзана со проблематиката која се работи во Секторот за контрола и мониторинг на радиофреквенции.

Во 2021 се планирани обуки за вработените во Секторот за контрола и мониторинг на радиофреквенции со цел вработените да бидат во тек со најновите технологии и да се стекнат со повеќе практични знаења за користење на софистицираната мерна опрема. Според наведените активности, временската рамка и стручниот надзор би се изведувал согласно долунаведената табела:

Програма за работа на Сектор за контрола и мониторинг на радиофреквенции за 2021

Р. бр.	Работна задача	Временска рамка	Причини за оваа работна задача	Активности предвидени со оваа работна задача	Цел која треба да се постигне	Инволвирани сектори

1.	Мониторинг од фиксни мониторинг станици (до 3GHz)	1-4 кварта л	Утврдување на зафатеноста на радиофреквентниот спектар, проверка на усогласеноста на радиостаниците со Одобрението за користење на радиофреквенции, откривање на нелегални радиостаницимерења за зафатеноста на опсег, мерења за координација со соседните земји како и други барања за мерење неопходни за планирање на радиофреквенции во секторот за радиокомуникации	Проверка во базата за издадени одобренија и мерни резултати, споредба на мерените параметри на дадена емисија со параметрите дадени во Одобрението, лоцирање на нелегални станици	Ефикасна и правилна употреба на радиофреквенциите согласно техничките стандарди и параметрите од Одбението, точни и ажурирани податоци за потребите на Секторот за радиокомуникации за планирање и доделување на радиофреквенции, спречување и решавање на пречки, елиминирање на појава на нелегални радиостаници	Сектор за радиокомуникации
2.	Мониторинг со мобилна станица (до 40GHz)	1-3 кварта л	На места каде што нема добро покривање со фиксните мониторинг станици или да се добие подобра слика за зафатеноста на радиофреквент	Проверка во базата за издадени одобренија и мерни резултати, споредба на мерените параметри на дадена емисија со	Точни и ажурирани податоци за потребите на Секторот за радиокомуникации за планирање и доделување на радиофреквенции,	Сектор за радиокомуникации

			ниот спектар на одредена територија. Утврдување на зафатеноста на радиофреквентниот спектар, проверка на усогласеноста на радиостаниците со Одобрението за користење на радиофреквенции, откривање на нелегални радиостаници	параметрите дадени во Одобрението, лоцирање на нелегални станици, подготовка на извештаи	спречување и решавање на пречки, елиминирање на појава на нелегални радиостаници и на места каде што нема покривање со фиксните станици или со RF сензорите	
3.	Мониторинг со портабл, мобилни станици, фиксни станици	1-4 квартал	Решавање на пречки, откривање на нелегални радиостаници, по барање од секторот за радиокомуникации. На места кои се достапни за мобилната мониторинг станица.	Проверка во базата за издадени одобренија и мерни резултати, споредба на мерените параметри на дадена емисија со параметрите дадени во Одобрението, лоцирање на нелегални станици, подготовка на извештаи	Спречување и решавање на пречки, елиминирање на појава на нелегални радиостаници	Сектор за радиокомуникации
4.	Мониторинг на радиофреквенциите во просториите за полагање	1-4 квартал	Согласно измените во законската регулатива за полагање на стручни испити,	Редовен мониторинг на радиофреквенциите во просториите за полагање	Оневозможување на безжична комуникација со околината во	

	на стручни испити		АЕК има надлежност за мониторинг на радиофреквенциите во просториите за полагање на стручни испити	на испити преку далечински мониторинг станици	просториите за полагање на испити	
5.	Мерење на нејонизирачко зрачење	1-4 кварта л	Добивање на информација за нивото на електромагнетно зрачење	Планирани активности за мерење на нејонизирачко зрачење	Контрола на вредностите на нејонизирачко зрачење и заштита на населението од нејонизирачко зрачење	
6.	Мерење на нејонизирачко зрачење по приговор	1-4 кварта л	Приговор од крајни корисници или барање за мерење на нејонизирачко зрачење	Добивање на информација за нивото на електромагнетно зрачење и изготвување на Извештај по извршените мерења	Контрола на вредностите на нејонизирачко зрачење и заштита на населението од нејонизирачко зрачење	
7.	Мерење на задолжителните вредности на параметрите за квалитет на јавни електронски комуникациски услуги преку радиомрежа 1.Редовни мерења 2.Мерења	1-4 кварта л	Редовна контрола на параметрите за квалитет по претходно дефинирани населени места и тест рути низ државата. Мерење кои би се извршиле по барање на Сектор за заштита на	Организирање на мерење по Правилник или по приговор од крајни корисници. После мерењата се изготвуваат извештаи и се објавуваат на комуницирај.мк или се изготвуваат Извештаи кои	Утврдување на покриеноста на јавните мрежи за мобилна комуникација, вршење на надзор и заштита на крајните корисници	Сектор за заштита на правата на крајните корисници, Служба за информатички и технологии

	по приговор		правата на крајните корисници	се доставуваат до Сектор за заштита на правата на крајните корисници		
8.	Мерење на параметри за квалитет на DVB-T мрежите 1.Редовни мерења 2.Мерења по приговор	1-4 квартал	Редовна контрола на параметрите за квалитет на DVB-T мрежите Мерење по приговор на корисник	Организирање на мерење по Правилникот за параметрите за квалитете или по приговор од крајни корисници. После мерењата се изготвуваат извештаи и се објавуваат на комуницирај.мк или се изготвуваат Извештаи кои се доставуваат до корисниците	Утврдување на покриеноста со DVB-T сигнал , вршење на надзор и заштита на крајните корисници	Сектор за заштита на правата на крајните корисници, Служба за информатичк и технологии
9.	Вршење на стручен надзор на корисниците на радиофреквенции и на RTTE	1-4 квартал	Постапување по утврдените неусогласеност и согласно обврските наметнати од АЕК и меѓународните технички стандарди и препораки	Изготвување на писмен извештај и давање предлог мерки при констатирана повреда или прекршување, составување на записник, запечатување , привремено одземање на опрема или комуникациск	Усогласеност со условите за користење согласно ЗЕК, соодветните правилници и меѓународните технички стандарди и препораки	Сектор за правни работи

				и средства		
10.	Превентивна проверка на мониторинг опремата во далечинските и фиксните станици како и TDOA сензорите	1-4 кварта л	Обезбедување на нормално функционирање на опремата	Посета на далечински, фиксни станици TDOA сензори	Непречено функционирање на мерната опрема и TDOA сензорите	Служба за логистика
12.	Обуки на вработените во Секторот, како и учество во работни групи на соодветните меѓународни организации	1-4	Искористување на целокупниот потенцијал на мерната опрема, теоретски и практични познавања на новите технологии неопходни за нашата работа како и споделување искуства за мерење на истите	Интерни обуки за новите колеги во секторот, размена на искуства со други регулаторни тела, презентации и обуки од страна на производителите на мониторинг опрема Учество во работни групи	Зголемување на компетентноста на вработените, квалитетно извршување на поставените задачи	Сектор за радиокомуникации Правен сектор

- Редовна контрола и мониторинг на радиофреквенцискиот опсег како и контрола на емисиите од радиостаниците;

Под редовна контрола на емисии се подразбира периодично проверување на карактеристиките и параметрите на дадена емисија, работните карактеристики и локацијата на радиостаниците. Со оваа активност се опфатени сите радиостаници со Одобрение за користење на радиофреквенции и на откриени радиостаници без Одобрение за користење на радиофреквенции. Со наведената контрола се извршува и надзор над примената на ЗЕК, прописите донесени врз основа на ЗЕК и меѓународните прописи и договори во областа на радиокомуникациите.

Испитувањето на радиофреквенцискиот спектар во смисла на овој план е периодично мерење и регистрирање на емисии во спектарот кои се примаат на територијата на Македонија. Испитувањето се врши поради утврдување на зафатеноста во спектарот за потребите на планирањето и доделувањето на фреквенции на нови станици, служби и мрежи, за заштита на фреквенции кои се веќе

доделени на станици во Македонија и за потреби од координација на фреквенциите со соседни и други земји.

- Евидентирање на измерените параметри на радиоемисиите по извршени мерења на радиофреквенцискиот опсег
- Контрола на радиостаниците во однос на усогласеност со Одобренијата за користење на радиофреквенции и меѓународните стандарди и препораки
- Решавање на пречки по приговор;

Предност над сите други активности има истражување на штетни пречки во сите служби, посебно за Службата за воздухопловна радионавигација и воздухопловна мобилна служба и другите служби поврзани со безбедноста на луѓе и материјални добра.

- Мерење и контрола на вредностите на нејонизирачко зрачење
- Мерење на задолжителните вредности на параметрите за квалитет на јавни комуникациски услуги кои се остваруваат преку радиомрежа (GSM/UMTS/LTE)
- Мерење на параметрите за квалитет на дигиталната телевизија (DVB-T)
- Мерење на покриеност со FM сигнал на територија на Македонија
- Вршење на мерење за потребите за планирање на РФ спектарот
- Стручен надзор на субјектите корисници на радиофреквенции и на RTTE
- Мониторинг на радиофреквенциските опсези кои се користат за јавни мобилни електронски комуникациски мрежи и WiFi опсези за безжична комуникација во просториите за полагање на стручни испити кој се спроведува согласно Закон
- Унапредување на техничките можности на системот за контрола и мониторинг
- Контрола и технички прегледи на мерната опрема за мониторинг (фиксни станици, мобилни станици, сензори, столбови)
- Давање на техничка асистенција на другите сектори, а поврзана со проблематиката која се работи во Секторот за контрола и мониторинг на радиофреквенции

Во 2020 се планирани обуки за вработените во Секторот за контрола и мониторинг на радиофреквенции со цел вработените да бидат во тек со најновите технологии и да се стекнат со повеќе практични знаења за користење на софистицираната мерна опрема.

Според овие активности, временската рамка и стручниот надзор би се изведувал согласно долунаведената табела:

Програма за работа на Сектор за контрола и мониторинг на радиофреквенции за 2017 година						
Р. бр.	Работна задача	Временска рамка	Причини за оваа работна задача	Активности предвидени со оваа работна задача	Цел која треба да се постигне	Инволвирани сектори
1.	Мониторинг од фиксни мониторинг станици (до 3GHz)	1-4 квартал	Утврдување на зафатеноста на радиофреквенцискиот спектар,	Проверка во базата за издадени одобренија и мерни	Ефикасна и правилна употреба на радиофреквенциите	Сектор за радиокомуникации,

			<p>проверка на усогласеноста на радиостаниците со Одобрението за користење на радиофреквенции, откривање на нелегални радиостаници мерења за зафатеноста на опсег, мерења за координација со соседните земји како и други барања за мерење неопходни за планирање на радиофреквенции во секторот за радиокомуникации</p>	<p>резултати, споредба на мерените параметри на дадена емисија со параметрите дадени во Одобрението, лоцирање на нелегални станици</p>	<p>согласно техничките стандарди и параметрите од Одбението, точни и ажурирани податоци за потребите на Секторот за радиокомуникации за планирање и доделување на радиофреквенции, спречување и решавање на пречки, елиминирање на појава на нелегални радиостаници</p>	
2.	Мониторинг со мобилна станица (до 40GHz)	2-3 квартал	<p>На места каде што нема добро покривање со фиксните мониторинг станици или да се добие подобра слика за зафатеноста на радиофреквентниот спектар на одредена територија. Утврдување на зафатеноста</p>	<p>Проверка во базата за издадени одобренија и мерни резултати, споредба на мерените параметри на дадена емисија со параметрите дадени во Одобрението, лоцирање на нелегални</p>	<p>Точни и ажурирани податоци за потребите на Секторот за радиокомуникации за планирање и доделување на радиофреквенции, спречување и решавање на пречки, елиминирање на појава на</p>	Сектор за радиокомуникации,

			на радиофреквентниот спектар, проверка на усогласеноста на радиостаниците со Одобрението за користење на радиофреквенции, откривање на нелегални радиостаници,	станции, подготовка на извештаи	нелегални радиостаници и на места каде што нема покривање со фиксните станици или со RF сензорите	
3.	Мониторинг со портабл, мобилни станици, фиксни станици	1-4 квартал	Решавање на пречки, откривање на нелегални радиостаници, по барање од секторот за радиокомуникации. На места кои се достапни за мобилната мониторинг станица.	Проверка во базата за издадени одобренија и мерни резултати, споредба на мерените параметри на дадена емисија со параметрите дадени во Одобрението, лоцирање на нелегални станици, подготовка на извештаи	Спречување и решавање на пречки, елиминирање на појава на нелегални радиостаници	Сектор за радиокомуникации,
4.	Мониторинг на радиофреквенциите во просториите за полагање на стручни испити	1-4 квартал	Согласно измените во законската регулатива за полагање на стручни испити, АЕК има надлежност за мониторинг на радиофреквенциите во	Редовен мониторинг на радиофреквенциите во просториите за полагање на испити преку далечински мониторинг	Оневозможување на безжична комуникација со околината во просториите за полагање на испити	

			просториите за полагање на стручни испити	станции		
5.	Мерење на нејонизирачко зрачење	1-4 кварта л	Добивање на информација за нивото на електромагнетно зрачење	Планирани активности за мерење на нејонизирачко зрачење	Контрола на вредностите на нејонизирачко зрачење и заштита на населението од нејонизирачко зрачење	
6.	Мерење на нејонизирачко зрачење по приговор	1-4 кварта л	Приговор од крајни корисници или барање за мерење на нејонизирачко зрачење	Добивање на информација за нивото на електромагнетно зрачење и изготвување на Извештај по извршените мерења	Контрола на вредностите на нејонизирачко зрачење и заштита на населението од нејонизирачко зрачење	
7.	Мерење на задолжителните вредности на параметрите за квалитет на јавни електронски комуникациски услуги преку радиомрежа 1.Редовни мерења 2.Мерења по приговор	1-4 кварта л	Редовна контрола на параметрите за квалитет по претходно дефинирани населени места и тест рути низ државата. Мерење кои би се извршиле по барање на Сектор за заштита на правата на крајните корисници	Организирање на мерење по Правилник или по приговор од крајни корисници. После мерењата се изготвуваат извештаи и се објавуваат на комуницирај.мк или се изготвуваат Извештаи кои се доставуваат до Сектор за	Утврдување на покриеноста на јавните мрежи за мобилна комуникација, вршење на надзор и заштита на крајните корисници	Сектор за заштита на правата на крајните корисници, Служба за информатички и технологии

				заштита на правата на крајните корисници		
8.	Мерење на параметри за квалитет на DVB-T мрежите 1.Редовни мерења 2.Мерења по приговор	1-4 квартал	Редовна контрола на параметрите за квалитет на DVB-T мрежите Мерење по приговор на корисник	Организирање на мерење по Правилникот за параметрите за квалитете или по приговор од крајни корисници. После мерењата се изготвуваат извештаи и се објавуваат на комуницирај.мк или се изготвуваат Извештаи кои се доставуваат до корисниците	Утврдување на покриеноста со DVB-T сигнал , вршење на надзор и заштита на крајните корисници	Сектор за заштита на правата на крајните корисници, Служба за информатичк и технологии
9.	Вршење на стручен надзор на корисниците на радиофреквенции и на RTTE	1-4 квартал	Постапување по утврдените неусогласеност и согласно обврските наметнати од АЕК и меѓународните технички стандарди и препораки	Изготвување на писмен извештај и давање предлог мерки при констатирана повреда или прекршување, составување на записник, запечатување , привремено одземање на опрема или комуникациски средства	Усогласеност со условите за користење согласно ЗЕК, соодветните правилници и меѓународните технички стандарди и препораки	Сектор за правни работи

10.	Контрола на антенските столбови во АЕК, технички прегледи на опремата во далечинските и фиксните станици како и TDOA сензорите	1-4 кварта л	Обезбедување на сигурност на антенските столбови и нормално функционирање на опремата	Посета на антенските столбови, далечински, фиксни станици TDOA сензори	Непречено функционирање на антенските столбови, мерната опрема и TDOA сензорите	Служба за логистика
11.	Обуки на вработените во Секторот, како и учество во работни групи на соодветните меѓународни организации	1-4	Искористување на целокупниот потенцијал на мерната опрема, теоретски и практични познавања на новите технологии неопходни за нашата работа како и споделување искуства за мерење на истите	Интерни обуки за новите колеги во секторот, размена на искуства со други регулаторни тела, презентации и обуки од страна на производителите на мониторинг опрема Учество во работни групи	Зголемување на компетентноста на вработените, квалитетно извршување на поставените задачи	Сектор за радиокомуникации Правен сектор

ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА КРАЈНИТЕ КОРИСНИЦИ

АЕК во рамките на своите надлежности утврдени со ЗЕК има особено значајна улога во заштитата на правата на крајните корисници на јавни електронски комуникациски услуги и тоа преку: контрола на стандардните претплатнички договори, контрола на квалитетот на јавните електронски комуникациски услуги, обезбедување на еквивалентен пристап и избор за крајни корисници со инвалидитет, наметнување на дополнителни обврски на операторите во нивните односи со претплатниците,

обезбедување на преносливост на броеви и особено преку решавање на спорови помеѓу операторите и нивните претплатници.

Согласно ЗЕК, АЕК доставените приговори од претплатниците ги решава преку постапка за решавање на спорови, а по претходно спроведена постапка на посредување. АЕК води постапка за решавање на спорови помеѓу: оператори, оператори и правни лица кои управуваат со физичка инфраструктура, и крајни корисници и оператори. Во Секторот за заштита на правата на крајните корисници се решаваат спорови помеѓу крајни корисници и оператори. АЕК започнува постапка за решавање на спор на барање на една од страните во спорот. По приемот на барањето, АЕК пред да ја започне постапката за решавање на спор, на страните во спорот им предлага постапката за посредување. Доколку било која од страните во спорот не ја прифати постапката за посредување, или доколку во постапката за посредување не дојде до склучување на спогодба помеѓу страните во спорот, АЕК по барање на една од страните во спорот, ќе го реши спорот. Во таа постапка се применуваат одредбите од Законот за општата управна постапка, доколку со ЗЕК не е поинаку уредено. Доколку било која од страните во постапката за решавање на спор пред АЕК, за истиот спор започне судска постапка, постапката за решавање на спор пред АЕК се запира.

Операторите се должни секој стандарден претплатнички договор да го достават на одобрување до АЕК. АЕК го одобрува стандардниот претплатнички договор во рок од 30 дена од денот на приемот на истиот. Одобрените стандардни претплатнички договори Агенцијата за електронски комуникации ги објавува на својата веб страна.

Во Секторот за заштита на правата на крајните корисници за 2021 година, предвидени се следните активности:

Р.бр.	Работна задача	Временска рамка
1.	Примена на измените на Правилникот за видот и содржината на податоците и информациите за општите услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги кои ги објавуваат операторите и за видот и содржината на податоците што ќе ги објавува АЕК	Q1-Q4

2.	Усогласување и одобрување на Стандардни претплатнички договори, согласно измените на Правилник за видот и содржината на податоците и информациите за општите услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги кои ги објавуваат операторите и за видот и содржината на податоците што ќе ги објавува АЕК	Q1-Q3
3.	Редовен надзор по Барање за решавање на спор–континуирана активност согласно ЗЕК	Q1-Q4
4.	Контролни надзори по усвоени барања за решавање на спор, по изминат рок за постапување–континуирана активност согласно ЗЕК	Q1-Q4
5.	Вонреден надзор по барање или по индикации за неправилност	Q1-Q4
6.	Контролни надзори врз одобрени Стандардни претплатнички договори-континуирана активност согласно ЗЕК	Q1-Q4
7.	Изработка на анализи и извештаи по донесени решенија	Q1-Q4
8.	Поставување на мерливи параметри со кои би се мерело задоволството на крајните корисници	Q1-Q4
9.	Испитување на јавно мислење	Q1-Q4
10.	Активности при EWG BEREC, учество на состаноци, поставување и одговарање на прашалници	Q1-Q4
11.	Промотивна кампања Цели на промотивна кампања 1.Подигање на јавната свест за улогата на АЕК, градење на доверба во работата и позитивниот имиџ. 2.Промовирање на активностите на АЕК во насока на заштита на правата на корисниците (активност која ќе се изведува на терен, пропратена со анкетен прашалник) 3.Понатамошна промоција и афирмација на Контакт центарот и бесплатниот телефонски број 190	Q1-Q4

БЕЗБЕДНОСТ НА МРЕЖИ И ИНФОРМАЦИИ

Согласно Законот за електронските комуникации како и Правилникот за обезбедување на безбедност и интегритет на мрежите и услугите, операторите се должни веднаш, но не подоцна од 24 часа од моментот на нарушување на безбедноста или губење на интегритетот кое имало значително влијание врз функционирањето на мрежите или услугите, по електронски пат на Агенцијата да и достават известување за

истото. Доколку е тоа соодветно Агенцијата за истото може да ги извести националните регулаторни тела од други земји, како и Европската агенција за безбедност на мрежи и информации (ENISA). Доколку истото е во интерес на јавноста, Агенцијата може да ја извести јавноста или да побара од операторот да го стори тоа. Исто така, доколку е тоа соодветно, Агенцијата за истото ќе го извести и телото надлежно за справување со компјутерски инциденти во Република Македонија MKD-CIRT.

Активностите на Агенцијата согласно Законот за електронските комуникации и Правилникот за обезбедување на безбедност и интегритет на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги и активности кои што операторите треба да ги преземат при нарушување на безбедноста на личните податоци вклучуваат:

- Прием и обработка на доставените информации за процена на безбедноста и интегритетот на мрежите и услугите на операторите, како што се наодот од ревизијата на информациските системи, планот за отстранување на констатираните недостатоци и усвоените или ревидираните политики за безбедност. Со измените во Правилникот за обезбедување на безбедност и интегритет на јавните електронски комуникациски мрежи и услуги и активности кои што операторите треба да ги преземат при нарушување на безбедноста на личните податоци операторите се должни еднаш годишно да спроведат ревизија на информацискиот систем, со цел да се потврди дали се исполнети минималните превземени мерки за безбедност. Резултатите од спроведената ревизија ги доставуваат до Агенцијата до крајот на мај во тековната година, за претходната година;
- Прием и обработка на електронски поднесени пријави за нарушувања / инциденти од страна на операторите во системот за управување;
- Барање за достава на потребни дополнителни информации за настанат инцидент како и мерките превземени за негово надминување;
- Доколку е соодветно се испраќаат известувања за настанат инцидент до телото надлежно за справување со компјутерски инциденти MKD-CIRT, Национални регулаторни тела од други држави, Европската агенција за безбедност на мрежи и информации (ENISA) или јавноста;
- Барање за извршување на безбедносна ревизија која ја врши квалификувано независно тело или надлежен државен орган и резултатите од истата да ги направат достапни за Агенцијата;
- Испитување на случаите на неусогласеност и ефектите од истото врз безбедноста и интегритетот на мрежите;
- Следење на Европската законска регулатива за превземање на технички и организациски мерки за безбедност и интегритет на мрежите и услугите за превземање на активности за усогласување со истата;

Ред бр.	Активност	Опис на активност	Временска рамка
---------	-----------	-------------------	-----------------

1	Прием и обработка на доставените информации за процена на безбедноста и интегритетот на мрежите и услугите на операторите	Операторите се должни еднаш годишно да спроведат ревизија на информацискиот систем, со цел да се потврди дали се исполнети минималните превземени мерки за безбедност. Резултатите од спроведената ревизија ги доставуваат до Агенцијата до крајот на мај во тековната година, за претходната година.	Q1 и Q2 / 2021
2	Прием и обработка по пријавени нарушувања / инциденти	Прием и обработка во системот за управување на електронски поднесени пријави за нарушувања / инциденти	Q1 до Q4/2021
3	Барање за извршување на безбедносна ревизија во случај на неусогласеност	Континуирана активност согласно ЗЕК и Правилникот за безбедност и интегритет на мрежите и услугите	Q1 до Q4/2021
4	Барање за достава на потребни дополнителни информации	Континуирана активност согласно ЗЕК и Правилникот за безбедност и интегритет на мрежите и услугите	Q1 до Q4/2021

ВЕБ ПОРТАЛИ НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

АЕК на своите веб портали објавува податоци и информации за:

- склучени договори за интерконекција на операторите со значителна пазарна моќ,
- референтните понуди на операторите со значителна пазарна моќ,
- пресметаниот надоместок и трошоците за обезбедување на универзална услуга,
- одобренијата за користење на радиофреквенции и решенијата за доделување на броеви и/или серии на броеви,
- издадени дозволи на радиоаматери,
- преносот или издавањето на правото на користење на доделени радиофреквенции и доделени броеви и/или серии на броеви,
- јавни повици за добивање на мислење од заинтересираните страни,
- јавни повици и тендери кои ги спроведува Агенцијата,
- одлуки во врска со решавањето на спорови,
- завршени постапки на надзор,
- споредливи информации со кои ќе им овозможи на крајните корисници и потрошувачите да направат самостојна процена за слободен избор на комуникациски услуги врз основа на квалитетот и цените на услугите.

АЕК овие информации ги објавува на следните јавно достапни веб портали:

- www.aek.mk
- www.komuniciraj.mk
- <https://e-agencija.aek.mk>
- <https://mkd-cirt.mk>

www.aek.mk – корпоративна веб- страница на АЕК на која се објавуваат сите информации кои произлегуваат од обврските наведени во ЗЕК.

www.komuniciraj.mk – веб- страница е наменета за крајните корисници. На оваа страна корисници можат да добијат информации за операторите на електронски комуникациски мрежи/услуги кои се нотифицирани и работат на територија на Македонија, цените за услугите кои ги обезбедуваат, тарифни модели/ пакети на услуги, интернет, роаминг и останати информации. Дополнително, на истата крајните корисници можат да добијат информации за дигитализацијата, преносливост на броеви како и нејонизирачко зрачење. Овој портал им овозможува на граѓаните на транспарентен начин споредба на тарифни модели и пакети од Оператори како и ориентациска пресметка на трошоци за користење на мобилна и фиксна телефонија со можност за споредба на актуелната понуда на Операторите. На порталот се објавуваат и одобрените Стандардни претплатнички договори од операторите.

<https://e-agencija.aek.mk> – веб портал преку кој операторите и крајните корисници ги користат услугите на АЕК по електронски пат. Преку порталот се достапни следните услуги:

- Поднесување на барање и издавање на согласност за увоз на радио опрема
- Поднесување на барање и издавање на одобрение за користење на радиофреквенции
- Поднесување на барање и издавање на решение за користење на броеви и серии на броеви
- Поднесување на барање и издавање на потврда за нотификација на оператор
- Поднесување на барање за решавање на спор и електронско следење на постапката за решавање на спор

<https://mkd-cirt.mk> – веб портал наменет за Националниот центар за одговор на компјутерски инциденти MKD-CIRT преку кој може да се пријавуваат инциденти по компјутерската безбедност по електронски пат.

По извршената надградба на веб седиштата и мобилните апликации на АЕК, се прави редовно одржување за достапност на веб порталите и објава на информации, се планираат и следните активности:

Ред бр.	Активност	Опис на активност	Временска рамка
---------	-----------	-------------------	-----------------

1.	Одржување на веб порталите на Агенцијата и објава на нови содржини	Континуирана активност согласно Законот за електронски комуникации	Q1 - Q4 2021
2.	Веб апликација за информативна процена на трошоци за користење на фиксна и мобилна телефонија и интернет	Преработка и надградба на постојна веб апликација	Q2 до Q4 2021

НАДГРАДБА И ТЕКОВНО ОДРЖУВАЊЕ НА ПОСТОЈНИТЕ ИКТ СИСТЕМИ ВО АГЕНЦИЈАТА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Ефикасно и квалитетно извршување на работните обврски на вработените во служба за информатички технологии во врска со давање на корисничка, техничка и системска поддршка. Активности во делот на корисничка, техничка и системска поддршка кои Службата за информатички технологии ги извршува заради овозможување на континуитет и квалитет во работата на стручната служба на АЕК се:

- Корисничка и техничка поддршка за над 140 вработени во АЕК на 4 различни географски локации
- Континуиран надзор над работењето на ИКТ системите во АЕК
- Корисничка и техничка поддршка за операторите и фирмите во делот на достапност и користење на услугите на АЕК
- Корисничка поддршка за граѓаните на Македонија во делот на достапност и користење на сервисите наменети за нив

Службата за информатички технологии има обврска да ги спроведува активностите наведени во следната табела:

Реден број	Активност	Временска рамка	Цел
1.	Тековно одржување на ИКТ системи во АЕК	Јануари- Декември 2021	- корисничка и техничка поддршка за над 140 вработени во АЕК на 4 различни географски локации - континуиран надзор над работењето на ИКТ системите во АЕК - корисничка и техничка поддршка за операторите, фирмите и граѓаните во делот на достапност и користење на услугите на АЕК - одржување и отстранување на проблеми на IP телефонска централа - надоградба на брзините и одржување на функционалноста на комуникациските линкови

2.	Безбедност на мрежи	Јануари –Декември 2021	- ја следи безбедноста на мрежите на операторите, мерките кои што истите ги превземаат за ублажување на инциденти по безбедноста и интегритетот на мрежите, - кумулативно ги собира податоците за евентуални безбедносни ранливости и нарушувања на функционалности на мрежите на операторите, - поднесување на годишен збирен извештај за добиените известувања од страна на операторите до ENISA
3.	Надградба на системите за сервер- клиент работење и електронска пошта на АЕК	Q2 – Q4 2021	Цел е да се надградат системите за клиент- сервер работење и Active Directory и Системот за електронска пошта.
4.	Систем за управување со безбедности инциденти	Јануари- Декември 2021	Воспоставување и одржување на систем за справување со инциденти кои ги нарушуваат безбедноста и интегритетот на комуникациските мрежи и известување до ENISA
5.	Континуитет во работењето и редувантност на податоците кои ги создава и користи АЕК	Јануари – Декември 2021	Активност со редовни тестирања на планови за опоравување од катастрофи и ревизија на планови за континуитет во работењето
6.	Споредба на тарифи	Јануари – Декември 2021	Одржување на постојната услуга за преглед на понуди на www.komuniciraj.mk . Со порталот граѓаните имаат пристап на едно место до сите тарифни модели и пакети кои ги нудат операторите.
7.	Квалитет на услуги	Јануари – Декември 2021	Објава на податоците за квалитет на јавните електронски комуникациски услуги доставени од операторите и резултатите од мерената доставени од Секторот за контрола и мониторинг на радиофреквенции
8.	Контрола на реализација на Договори	Q1 до Q4 2021	Следење на текот на реализација на склучени Договори

9.	Изработка на документација и спроведување на јавни набавки	на и на	Q1 до Q4 2021	Изработка на технички спецификации за иницирање на јавни набавки
10.	Едукација на вработените	на	Јануари – Декември 2021	Обуки за вработените согласно работните активности и планови

СТРУЧЕН НАДЗОР

Годишниот план за работа би се одвивал во насока на посетување и извршување на редовен надзор над сите субјекти кои користат радиофреквенции и надзор на даватели на јавни комуникациски мрежи/услуги. Секој субјект би бил посетен најмалку еднаш годишно од страна на овластено лице за надзор. Редовниот надзор би се спроведувал плански во одреден временски период со посета на субјекти кои работат во иста служба (на пример копнено мобилна, фиксна, радиодифузна служба, даватели на јавни комуникациски мрежи/услуги). При редовните надзори неопходна е соработка со Секторот за контрола и мониторинг на радиофреквенции заради целосна контрола над соодветниот субјект, со Секторот за регулатива, Секторот за радиокомуникации, Секторот за телекомуникации како и со останатите сектори во АЕК.

По извршениот редовен надзор, кај субјектите кај кои е констатирана неправилност во работењето и на кои им е доставен писмен извештај со определен рок за отстранување на неправилноста, по истекувањето на истиот ќе се спроведе контролен надзор.

Во текот на годината планирани се и вонредни надзори врз основа на писмена иницијатива поднесена од државни органи, оператори, физички или правни лица, како и во случај на сомневање по службена должност, согласно ЗЕК.

При извршувањето на редовните и контролните надзори секогаш приоритет ќе се даде на квалитетното, но и навремено завршување на работните задачи во согласност со годишниот план.

СОРАБОТКА СО ДРУГИ ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ТЕЛА

АЕК соработува и е во секојдневна редовна комуникација со Министерството за информатичко општество и администрација, а согласно член 27 од ЗЕК, АЕК соработува со други државни органи и тела по прашања кои се во врска со електронските комуникации. АЕК соработува со Комисијата за заштита на конкуренција

во врска со анализите на релевантните пазари, определувањето на оператори со значителна пазарна моќ и наметнувањето на обврски на операторите со значителна пазарна моќ. Во постапка за доделување на радиофреквенции за вршење на радиодифузна дејност, АЕК соработува со Агенцијата за аудио и аудиовизуелни медиумски услуги. По прашања од заеднички интерес АЕК и во 2021 планира да остварува континуирана соработка и со други државни органи и тела како:

- Министерство за финансии;
- Министерството за транспорт и врски;
- Министерство за економија;
- Министерство за внатрешни работи;
- Комисија за заштита на конкуренцијата;
- Дирекција за заштита на лични податоци;
- Институт за стандардизација на Република Македонија;
- Здружение за заштита на потрошувачи;
- Народна банка на Република Македонија;
- Централен регистар на Република Македонија;
- Царинска управа на Република Македонија;
- Центар за управување со кризи;
- Завод за статистика на Република Македонија;
- Агенција за катастар и недвижности
- Државен пазарен инспекторат
- и други органи и тела на Република Македонија.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ВЛИЈАНИЕ НА ЈАВНОСТА

Транспарентноста на АЕК се огледа во обврската која произлегува од законската одредба според која е задолжително јавно да се објавуваат извештаи за развојот и состојбите на пазарот за електронски комуникации на квартално ниво во текот на годината. Исто така организацијата на два јавни состаноци на кои ќе бидат

поканети сите заинтересирани страни да ги изразат нивните ставови и мислења по однос на развојот на електронските комуникации, а нивното мислење и ставот на АЕК по истото да биде објавено во рок од 7 дена на веб- страната е во контекст на транспарентното работење на АЕК. Во оваа постапка всушност се овозможува влијанието на јавност врз работењето на оваа институција. Објавувањето на предлог подзаконските акти или измени и дополнувања на истите, како и предлог годишната програма на АЕК на јавна расправа која трае најмалку 30 дена од денот на објавувањето на веб-страната и организирањето на јавен состанок со заинтересираните страни пред донесување на актите на АЕК, е уште еден факт кон нејзиното транспарентно работење и доказ за можноста за влијанието на јавноста во нејзиното работење.

ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Активностите на Службата за човечки ресурси како единица за управување со човечки ресурси, се тесно поврзани со стратешките функции на АЕК како институција, а се неопходни за нејзиниот развој. Од таму, дејноста на Службата за човечки ресурси може да се подели во две главни категории:

1. Стратешка дејност - односно реформаторска, при што акцентот е ставен на подготовка и имплементација на деловната стратегија на АЕК поврзано со развивање и имплементирање на стратегијата за управување со човечки ресурси, превземање на иницијативи при процесот на развој на организациската стратегија, развивање на функционална организациона поставеност и давање насоки и упатства на раководителите за управување со вработените.

2. Трансакциона дејност - извршување вообичаени активности поврзани со службеничките односи, како што се вработувањето, учењето и развојот, наградувањето и работните односи.

Со цел поквалитетно исполнување на предвидените активности и развој на своите капацитети, Службата за човечки ресурси има во предвид во 2020 година да ги исполни следните активности:

Р.бр.	Работна задача	Временска рамка	Причини за оваа работна задача
1.	Ревизија на правилници	Q2	Практична примена на правилниците донесени врз основа на Законот за администрација (во случај да има измена на ЗАС)

2.	Стратешки активности за управување со ЧР	Q1- Q4	Следење на насоки и упатства на врвниот менаџмент и раководителите за управување со вработени
3.	Следење на политиката за управување со отсуства	Q1- Q4	Зголемениот број на отсуства ги намалува потребните ресурси неопходни за квалитетното извршување на работните задачи и доведува до нарушување на континуитетот на извршување на работните задачи и обврски во институцијата, го зголемува притисокот врз другите вработени и може да има штетен ефект врз извршувањето на секојдневните активности.
4.	Организација и подготовки за Team building на вработените во АЕК	Q1- Q4	Подобрување на релациите меѓу вработените и меѓучовечките односи, придонес за постигнување на стратешките цели и приоритети, креирање на лојалност и чувство на припадност кон АЕК.
6.	Ажурирање на податоците за ефективно функционирање на електронскиот систем за управување со Човечки ресурси	Q1- Q4	Прегледност и достапност на информации за сите вработени.

7.	<p>Организација на обуки согласно годишниот план за обуки и организирање на обуки за ИСО стандардизација за сите раководители на сектори/служби и советници на директорот, како и сите носители на процедури во АЕК</p>	Q1 – Q4	<p>Годишен план за обуки согласно Процедура обука АЕК-622-101</p>
8.	<p>Прашалници и анкети за вработените во стручната служба на АЕК</p>	Q1 – Q4	<p>Добивање на информации за ставовите на вработените во стручната служба на АЕК преку изразување на своите гледишта за организацијата во институцијата/секторот, потоа мотивацијата за работа, чувството на слобода во работењето итн.</p>
9.	<p>Секојдневни административни активности</p>	Q1 – Q4	<p>За потребите на вработените од стручната служба на АЕК, односно активности поврзани со службенички и административни работи Следење на системот за евиденција Боледувања Решенија, одлуки Потврди за редовен работен однос, за извршена пракса итн. Изготвување на ЗО образец Пријави во ФЗО</p>

			Договори Известување за неработни денови Договори за деловна соработка Прашалници и анкети за вработените во АЕК
10.	Работни цели и задачи според новиот ЗАС		Спроведување на полугодишно интервју најдоцна до 31 мај и Оценување на ефектот на административните службеници во АЕК, изготвување на план за обуки, изготвување на план за вработување
11.	Проекти	Q1-Q4	Проект 1: Набавка на ХТЗ опрема за вработените во контролно-мерните центри во АЕК Проект 2: Тендер за набавка на здравствени прегледи Проект 3: Тендер за набавка на репрезентативен материјал Проект 4: Тендер за набавка на печатарски услуги

МЕЃУНАРОДНА СОРАБОТКА

Членувањето на АЕК во релевантните меѓународни организации и тела од областа на електронските комуникации: ITU, CEPT, ETSI, BEREC и нејзиното активно учество во формираните групи и проекти, се во тесна зависност со нивните повеќегодишни стратегии и проекти кои имаат за цел подржување на развојот на електронските комуникации на глобално ниво и олеснување на универзалниот пристап кон информатичкото општество.

Законската обврска на АЕК за годишно одржување на два јавни состаноци со сите заинтересирани страни, како и досега, се планира да се организира така што првиот јавен состанок е планиран да биде во склоп на Меѓународната Регулаторна Конференција, која се одржува во Мај, а вториот во доцна есен во просториите на АЕК.

Овие состаноци имаат за цел заинтересираните страни да бидат запознаени со превземените активности, мерки и дејности на АЕК за изминатата година и плановите за наредниот период. Имајќи ја во предвид новонастанатата состојба во државата со коронавирусот ќе се разгледа можноста јавните состаноци да се организираат преку некоја онлајн платформа.

Меѓународната Регулаторна Конференција, која се одржува во Охрид по повод Денот на телекомуникациите–17 Мај, во 2021 се планира да опфати присуство на поголем број релевантни фактори од областа на електронските комуникации како и високо рангирани претставници на меѓународни институции и организации за електронски комуникации. АЕК на оваа дводневна конференција ќе ги прикаже своите активности и ќе размени искуства како со регулаторните тела од регионот и пошироко, така и со операторите и останатите чинители на пазарот на електронски комуникации во Македонија. Доколку состојбата со коронавирусот не се подобри, Меѓународната конференција што се планира за во мај ќе се презакаже за есенскиот период од 2021, а секако ќе се разгледа и можноста за организирање на онлајн Меѓународна конференција.

ВНАТРЕШНА РЕВИЗИЈА

Годишниот план за извршување на внатрешната ревизија претставува список на активности на Службата за внатрешна ревизија за намалување или сведување на минимум на ризиците во одделни процеси во организацијата преку спроведување на минимум на ризиците во одделни процеси во организацијата преку спроведување на ревизии кои ќе обезбедат препораки за подобрување на работењето.

Планираните ревизии во Годишниот план за извршување на внатрешната ревизија треба да произлегуваат од главните цели и активности во стратешкиот план.

Ред. број	Вид на ревизија	Предмет на ревизијата	Цел на ревизијата	Период на извршување
1.	Follow-up на препораки дадени во 2020 година	Ревизија на препораките дадени во извештаите на внатрешниот ревизор од извршените ревизии и изготвување на извештаи.	Да се направи проверка дали дадените препораки од ревизиите во 2020 година се спроведени.	Q1-Q4
2.	Информационска сигурност и заштита на лични податоци	Премет: Усогласеност на работењето со законските и подзаконските акти.	Цел: Усогласеност на работењето со законските барања како и усогласеноста со пропишаните процедури како и нивните контроли.	Q1 Q4

3.	Советодавна улога во координација на Системот за управување со квалитет ИСО 9001:2015	Предмет: Промовирање на свест за значење на корисниците во рамките на целата фирма	<ul style="list-style-type: none"> •Коминикација со екстерните страни со прашањата во врска со системот за управување на квалитет и сите потреби за негово подобрување •Проверки на системот за управување на квалитет •Следење на остварувањето за програмата за подобрување на квалитетот со цел на утврдување на нови потреби за подобрување како и верификување на предложените цели за квалитет и превентивни мерки •Преиспитување на организационите решенија во мерка во која тие влијаат на квалитетот како и давање на предлози за нивно подобрување 	Q1-Q4
4.	Универзум за ризици и изготвување на Стратешки и Годишен план за работа-Q4	Предмет: Анализа на ризиците и изготвување на Универзум за ризици, а врз основа на тоа изготвување на Годишен план за 2020 година како и Стратешки план 2020-2023	Цел: Навремено и квалитетно исполнување на законските барања за изготвување и одобрување на Годишен и Стратешки план.	Q4

1. **Финансиската ревизија** ќе опфати проверка на точноста, комплетноста и законитоста на сметководствената евиденција и финансиските извештаи. Активности кои се предвидени со оваа работна задача се: проверка на побарувањата од комингентите, проверка на процедурите и роковите за наплата на задоцнетите побарувања, проверка на трошоците за правилно и благовремено евидентирање во сметководствената евиденција, поткрепеност со документи и одобренија, споредба на трошоците со исцрпеноста од финансискиот план, проверка на обврските кон добавувачите, нивно благовремено евидентирање, споредба помеѓу финансиската и сметководствена евиденција, плаќањето на обврските во рок, паричните средства во благајна и др.
2. **Ревизија на усогласеност(регуларност)** претставува процена дали работењето е во согласност со законите, подзаконските и интерни акти.
3. **Ревизија на системите за внатрешна контрола**(темелна процена на функционирањето на системите на внатрешна контрола)

Ревизија на успешност во работењето(извршување)-процена на економичноста, ефикасноста и ефективноста на работењето и користење на средствата во дефинирана област на активности или програми.

ФИНАНСИИ И СМЕТКОВОДСТВО

Работењето во АЕК во врска со финансии, сметководство и јавни набавки во 2021 година треба да се исполни следниве активности:

Изработка на годишни финансиски извештаи (Биланс на состојба, Биланс на успех, Даночен биланс, Распоредување на вишокот на приходи над расходи, Образец ДЕ) за 2020 година, кои се составен дел од Годишниот извештај за работа на АЕК за 2020 година, како и финансиски извештај за реализација на финансискиот план за 2020 година и со податоци за реализирани приходи, расходи, побарувања и обврски за 2020 година групирани по структура и по организациона структура на АЕК. Организација и контрола на спроведувањето на Годишниот финансиски план на АЕК кој содржи податоци за реализација на планираните активности, планираните приходи и расходи на АЕК за 2020 година групирани по структура и по организациона структура на АЕК, како и предвидените капитални инвестиции на АЕК за 2020 година. Организација и контрола на подготовката на Годишниот финансиски план на АЕК кој содржи податоци за реализација на планираните активности, планираните приходи и расходи на АЕК за 2021 година групирани по структура и по организациона структура на АЕК, како и предвидените капитални инвестиции на АЕК за 2021 година. Сметководствени усогласувања со констатираната фактичка состојба со пописот на АЕК за 2020 година во записници: парични средства и хартии од вредност, инвестиции во тек, основни средства, ситен инвентар, побарувања од купувачи и обврски од добавувачи, пресметка на амортизација и ревалоризација на материјален и нематеријален имот, сметководствени усогласувања на отворените сметководствени конта од класата 0 до класата 9, затворање на класа 4 и класа 7. Анализа и проектирање на висината на годишните трошоци на АЕК за извршување на активностите во рамките на нејзините надлежности, проектирање и на капиталните трошоци воедно и анализа и проектирање на висината на годишните приходи за покривање на расходите од работењето на АЕК. Контрола на целокупниот процес на стратешко планирање од

аспект на финансирање. Координацијана финансиските и сметководствените активности на АЕК и контрола на точноста и усогласеноста на сите документи што се однесуваат на финансиските активности. Надзор, спроведување и управување со средствата на Компензацискиот Фонд за универзална услуга за 2021 година. Непосредна соработка со независните ревизори или Државниот завод за ревизија, доставување на целокупната финансиска и сметководствена евиденција, подготвување на извештаи и други материјали за потребите за изработка на ревизорски извештај од независен овластен ревизор, како и од Државниот завод за ревизија, доколку има извршено ревизија на финансиското и материјалното работење на АЕК за 2018 година. Непосредна соработка со независните ревизори, доставување на целокупната финансиска и сметководствена евиденција за компензацискиот фонд за универзална услуга, подготвување на извештаи и други материјали за потребите за изработка на ревизорски извештај од независен овластен ревизор за извршена ревизија за состојбата на средствата во компензацискиот фонд за универзална услуга за 2018 година. Ревизија на ИСО Процедурите за финансиски прашања и Правилникот за процедурите за финансиско и сметководствено работење на АЕК. Следење и примена на прописите од областа на финансиите, буџетот, даноците и сметководството како и останати прописи кои влијаат на финансиското работење; Пресметка на финансиските трошоци на АЕК. Проверка на исправноста и реалноста на фактурите. Проверка на сите исплати од сметките на АЕК. Анализи на финансиските трансакции. Следење на состојбата на сметките на АЕК. Анализа и контрола на плаќањата, сметководствено, буџетско и финансиско известување. Проверка на точноста и усогласеноста на сите документи што се однесуваат на финансиските активности и создавање на обврски и расходи со законите, подзаконските и интерните акти, одлуки и договори по нивно извршување. Контрола и координација на процесот на подготовката и извршувањето на буџетот на АЕК. Ревизија на подзаконските акти согласно ЗЕК што се однесуваат на финансиското работење на АЕК. Соработка со национални регулаторни тела на други земји надлежни за електронски комуникации во областа на финансиското работење. Следење на реализацијата на наплатата на надоместоците кои се приход на АЕК согласно ЗЕК. Следење и изготвување на целокупна финансиска документација за наплата на ненаплатени побарувања по пат на нотар, предлага покренување на постапки пред нотар. Изработка на фактури за годишните надоместоци на АЕК, каматни листии другата финансиска документација на

АЕК. Акционен план во врска со реализацијата на обврските кон добавувачите кои се расход на АЕК согласно законските прописи од областа на финансиското работење. Прегледи за сите сметки и потсметки на АЕК. Анализирање и порамнување на приходите и трошоците. Ликвидирање сметки од денарската и девизната благајна, влезните и излезните фактури. Документи за банковен трансфер, ги следи плаќањата и документите ги искнижува во сметководствениот систем. Следење на задолженоста со денарската и девизната готовинска благајна, врши благајнички работи за потребите на АЕК. Изготвување на месечните плати на вработените во АЕК и соодветно книжење. Следење и подготвување на формулари за боледување кои се на терет на Фондот за здравство, потврди за плата. Анализа на побарувањата од вработените по основ на аванси. Годишен извештај за персонален данок на доход. Обезбедување на навремено плаќање на даноци и други финансиски давачки поврзани со платите на вработените. Подготовка на финансиски и статистички извештаи во врска со извршените плаќања; приходи и расходи, инвестиции, бруто плати. Следење на трошоците за плати и подготвува план за плати на вработените. Исплата на дневници за службени патувања и други готовински исплати. Контрола на празнењето на финансиските средства од сметките на Мастер и Виза. Изготвување на рекапитулар за персонален данок на доход. Изготвување на решение, патен налог и пресметка на трошоците по основ на службени патувања во земјата и странство. Анализа, контрола и одобрување на даночната пријава за ДДВ. Анализа на реализираниот сообраќај на мобилна телефонија кај вработените. Анализа на потрошената количина на гориво за службените возила. Месечна аконтација на Данок на добивка. Анализа на обврски кон добавувачи од странство од аспект на задржан данок на доход.

- Контрола на целокупната финансиска и сметководствена документација:
  - Ex-ante внатрешна финансиска контрола;
  - Ex-post внатрешна финансиска контрола;

Во следната табела дадени се детални објаснувања за временските рокови, причините за работните задачи, активностите предвидени со работните задачи и целта која треба да се постигне со извршувањето на секоја работна задача:

Р. бр.	Работна задача	Временска рамка	Причини за оваа работна задача	Активности предвидени со оваа работна задача	Цел која треба да се постигне
1	Финансиски извештаи на АЕК за 2019 година (Биланс на состојба, Биланс на успех, Даночен биланс, Распоредување на вишокот на приходи над расходи, Образец ДЕ)	Q1	член 17 став 1 од Законот за сметководство за непрофитните правни субјекти, член 11 став 4 од Законот за електронски комуникации	-попис: на парични средства и хартии од вредност, на основни средства и ситен инвентар, на инвестиции во тек, на побарувања и обврски; -пресметка на амортизација и ревалоризација на материјален и нематеријален имот, - сметководствени усогласувања на отворените сметководствени контаод класата 0 до класата 9 -затворање на класа 4 и класа 7	Ефикасност во работењето на АЕК, економичност, ликвидност, утврдување на активностите, утврдување на инвестирањето кое го има извршено АЕК, односно утврдување на успешноста во работењето
2	Ревизија на финансиското работење на АЕК за 2019	Q1	член 29 став 6 од ЗЕК	Непосредна соработка со независните ревизори, доставување на целокупната финансиска и сметководствена евиденција, подготвување на извештаи и други	Независно ревизорско мислење дали финансиските извештаи објективно и вистинито ја прикажуваат финансиската состојба на АЕК, имено

				материјали за потребите на ревизијата	утврдување на законското и наменското користење на средствата, точно проценување на билансните позиции, доследно спроведување на Законот за јавни набавки
3	Ревизија на Сметката за надоместоците за од компензацискиот фонд за универзална услуга за 2019	Q1	Член 105 став 5 од ЗЕК	Непосредна соработка со независните ревизори, доставување на целокупната финансиска и сметководствена евиденција, подготвување на извештаи и други материјали за потребите на ревизијата	Независно ревизорско мислење дали финансиските извештаи објективно и вистинито ја прикажуваат финансиската состојба на сметката за надоместоците за универзална услуга
4	Годишен план за јавни набавки за 2021	Q3	член 26 став 2 од Законот за јавни набавки	Согледување на вкупните потреби од видови на стоки, услуги и работи кои се потребни да се набават за потребите на секторите и	Утврдување на потребната висина на финансиските средства за реализирање на набавките и обезбедување на успешно

				службите	функционирање на АЕК
5	Годишен финансиски план на АЕК за 2020 година	Q3	член 11 став 4 од ЗЕК	Анализа и проектирање на висината на годишните трошоци на АЕК за извршување на активностите во рамките на нејзините надлежности, проектирање и на капиталните трошоци воедно и анализа и проектирање на висината на годишните приходи за покривање на расходите од работењето на АЕК	Ефикасно и успешно функционирање на АЕК
6	Ревизија на ИСО Процедурите за финансиски прашања и јавни набавки и Правилникот за процедурите за финансиско и сметководствено работење на АЕК	Q3	Воведување на измени и дополнувања на ИСО процедурите воедно и имплементирање на измените во законската регулатива	Совладување на законските измени од областа на финансии сметководство им јавни набавки	Доследна примена на законската регулатива од областа на финансии и сметководство и јавните набавки
7	Тековни задачи	Q1-Q4		-следење,	

				<p>контрола на реализација на Буџетот на АЕК</p> <ul style="list-style-type: none"> - квартални извештаи за работењето и други финансиски извештаи -пресметка и исплата на плати и надоместоци, - пресметка на трошоци по основ на службени патувања во земјата и странство , -евидентирање на материјален и нематеријален имот на АЕК, -пресметување на амортизација и ревалоризација, - банкарски сметки – девизни и денарски, -пресметување на персонален данок на доход, -фактурирање на годишните надоместоци и следење на нивната наплата, -опомени до 	
--	--	--	--	---	--

				<p>коминтенти за ненаплатен долг, - извештаи за ненаплатени побарувања до соответните сектори, -извештаи за превзени обврски кон добавувачи во земјата и странство, - пресметка на камати, денарски и девизни транзакции, -даночни пријави за ддв, - месечни даночни биланси, -сметководствени активности и усогласување на сметководствената состојба со финансиската состојба, -извештаи до Државен завод за статистика, - финансиска евиденција на верна картичките за моторен бензин, - евидентирање на надминат лимит од</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>користење на службен мобилен телефон, -предлози за спроведување на постаки пред нотар за наплата на побарувањата од купувачите -контрола на трансакциите со деловните платежни картички, контрола на сметките Мастер, Виза, Динерс - финансиска евиденција на надоместоците за универзална услуга, водење на посебно сметководство</p>	
8	Реализација на Годишниот план за јавни набавки	Q1-Q4		<p>Реализирање на постапките за јавни набавки за поединечните предмети за јавна набавка во целост согласно Годишниот план за јавни набавки , Законот за јавни набавки и процедурите за</p>	

				јавни набавки	
9	Финансиската реализација на договорите по јавни набавки	Q1-Q4		Контрола на обврските кон добавувачите согласно: - финансиска понуда, - вредноста на договорите, - рок на важност на реализација на договорите, - рок на важност на банкарска гаранција, - контрола на начинот и рокот на плаќање	
10	Буџетирање на АЕК	Q1-Q4		Следење на финансискиот план на АЕК за 2017 од аспект на реализација, резервација на сите финансиски активности	Буџетирање на АЕК
11	Контролинг на Годишниот финансиски план на АЕК	1-4 квартал			

ПРАВНИ РАБОТИ

Во 2021, согласно законските надлежности, Секторот за правни работи ќе ги извршува следниве активности:

	Предвидено	Период	Образложение
1.	Работа на Комисија за одлучување по прекршоци	Q1-Q4	Формирана е Комисија за одлучување по прекршок која континуирано работи прекршочни предмети кои согласно ЗЕК се во нејзина надлежност, иницирани од стручните лица кои вршат надзор во АЕК
2.	Решавање на спорови помеѓу оператори и оператори и правни лица кои управуваат со физичка инфраструктура	Q1-Q4	Вработените во Секторот за правни работи ја спроведуваат постапката за решавање на управни спорови помеѓу оператори, и оператори и правни лица кои управуваат со физичка инфраструктура, на нивно барање за решавање на спор
3.	Спроведување на постапка за посредување	Q1-Q4	Согласно ЗЕК, АЕК има обврска на страните во спорот да им предложи постапка за посредување со цел истите меѓусебно да се договорат со склучување на спогодба
4.	Застапување на Агенцијата за електронски комуникации пред судските органи во прекршочна постапка, постапка за наплата на долг, кривична постапка итн.	Q1-Q4	Вработените во Секторот за правни работи ја застапуваат Агенцијата за електронски комуникации во прекршочна постапка, постапка по платни налози, кривична постапка.
5.	Спроведување на постапка за порамнување	Q1-Q4	За одредени прекршоци утврдени во ЗЕК, Агенцијата за електронски комуникации спроведува постапка за порамнување пред поднесување на барање за поведување на прекршочна постапка, на предлог на лицата овластено за вршење на надзор во АЕК
6.	Водење и следење на Управни судски постапки	Q1-Q4	Согласно Законот за управна постапка, Законот за управни спорови а во врска со Законот за електронски комуникации, засегнатите страни имаат право на тужба против Решенијата на Агенцијата за електронски комуникации, поради што се започнува судска управна постапка пред Управниот Суд на Република

			Македонија. Вработените во Секторот за правни работи ја водат и следат оваа постапка се до нејзино конечно завршување и тоа пред Управиот суд на РМ и Вишиот управен суд во РМ
7.	Водење на постапки за наплата на долг пред Извршител и Нотар	Q1-Q4	Континуирано водење и следење на постапката за наплата на долг пред извршител и нотар
8.	Учество во постапките за донесување и измени и дополнување на подзаконски акти кои произлегуваат од ЗЕК	Q1-Q4	Континуирано следење и ревизија на донесените подзаконски акти и нивно усогласување со законските измени.
9.	Водење на постапки кои се иницирани пред Второстепената Комисија за одлучување по жалби во прекршочна постапка	Q1-Q4	Против решенијата кои ги донесуваа Комисијата за одлучување по прекршок страните имаат право на жалба до Второстепената Комисија за одлучување по жалби во прекршочна постапка
10.	Утврдување и наплата на годишен надоместок за надзор на пазарот за 2017 година	Q1-Q4	Согласно ЗЕК операторите се должни на АЕК да и платат надоместок за надзор на пазарот, за што вработените во Секторот за правни работи изготвуваат Решенија на предлог на Секторот за регулатива и Секторот за финансии
11.	Утврдување и наплата на средствата во Компензацискиот Фонд за универзална услуга	Q1-Q4	Согласно ЗЕК операторите се должни на АЕК да и платат средства во Компензацискиот Фонд за универзална услуга. Вработените во Секторот за правни работи изготвуваат Решенија на предлог на Секторот за регулатива и Секторот за финансии
12.	Постапување по Извештаи од извршен стручен надзор со предлог мерки	Q1-Q4	Вработените во Правниот сектор постапуваат по предложените предлог мери согласно Извештаите од извршен стручен надзор. Подготвуваат предупредувачки известувања, решенија и прекршочни пријави против предложените прекршители на ЗЕК и подзаконските акти
13.	Офицер за заштита на лични податоци	Q1-Q4	Во рамките на Правниот сектор е лицето овластено од Директорот како

			Офицер за заштита на лични податоци кое ги превзема сите мерки Агенцијата да работи согласно Законот за заштита на личните податоци кое ќе достави посебна Програма за работа до Дир. На АЕРК
14.	Укажувач	Q1-Q4	Лицето овластено од Директорот (укажувач) ги превзема сите активности потребни согласно Законот за укажувачи

MKD-CIRT

Активностите на Националниот центар за одговор на компјутерски инциденти за 2021 се предвидени согласно одредбите од Законот за електронските комуникации и се наведени во Годишната програма за работа која ја донесуваат Директорот на АЕК во соработка со Министерот надлежен за работите од областа на електронските комуникации и истата се доставува на усвојување од страна на Владата.

ЗАШТИТА НА ЛИЧНИТЕ ПОДАТОЦИ

Согласно обврските кои произлегуваат од Законот за заштита на личните податоци, Офицерот за заштита на личните податоци во 2021 ќе ги спроведе следниве активности:

Ред. бр.	Активност	Планиран период за извршување	Објект
1.	Одржување на обука за вработените во АЕК и сите КМЦ	Мај 2021	АЕК Скопје
2.	Консултантски услуги за усогласување со подзаконската регулатива со новиот Закон за заштита на лични податоци	Март 2021	АЕК
3.	Обуки на Офицер за заштита на личните податоци за новата законска и подзаконска регулатива за заштита на личните	2021	
5.	Контрола во Сектор за грижа за корисници	Февруари 2021	
6.	Контрола во Служба за јавни набавки	Март 2021	АЕК Скопје
7.	Контрола во Сектор за ИТ	Април 2021	АЕК Скопје

8.	Контрола во Служба за човечки Ресурси	Април 2021	АЕК Скопје
9.	Контрола на Служба за меѓународна соработка	Мај 2021	АЕК Скопје
10.	Контрола во служба за логистика	Септември 2021	
11.	Контрола во Сектор за финансии	Април 2021	
12.	Контрола на Сектор за контрола и мониторинг	Мај 2021	
13.	Презентација на вработените и нивно подетално запознавање со усвоената подзаконска регулатива за заштита на лични податоци на АЕК	Декември 2021	
14.	Ревизија на процедурите и нивно усогласување со новата подзаконска регулатива	Ноември 2021	

ЗАКЛУЧОК

АЕК и во текот на 2021 ќе се стреми да ги исполни регулаторите цели и начела на ЗЕК, а особено преку регулација на следната генерација на пристапни мрежи, воведување на систем за контрола на параметри за квалитет на фиксни мрежи со кој ќе се надополни и унапреди постојниот систем за мерење на параметри за квалитет, поголема заштита на правата на корисниците, а особено на крајните корисници со инвалидитет и посебни социјални потреби и зајакнување на стручниот надзор над операторите од аспект на почитување на законската и подзаконската легислатива.

Во наредната година АЕК планира да продолжи со реализација на проектот за Изградба на антенски систем за контрола и мониторинг на радиофреквенции на територијата на Македонија што е повеќегодишен проект на АЕК и е од огромно стратешко значење за Македонија.

Големиот број на активности кои се предвидуваат во 2021 создаваат предуслов за создавање на заокружена регулаторна рамка на пазарот на електронски комуникации со цел подобрување на конкурентната околина на пазарот за електронски комуникации во Македонија.

Бр. Комисија на Агенцијата за електронски комуникации
Скопје, 27/10/2020

Претседател
Стевица Јосифовски